

Veelvoorkomende uitdagingen bij cognitieve evaluaties van kinderen

Het stellen van een diagnose is een grote verantwoordelijkheid. Om de best passende ondersteuning te kunnen bieden aan de persoon die het betreft, en alle betrokkenen zo goed mogelijk te kunnen informeren, wil je er zeker van zijn dat je de juiste diagnose hebt gesteld. Echter, het in kaart brengen van het cognitief functioneren van een kind en het stellen van een diagnose is niet altijd eenvoudig. Dit artikel geeft meer informatie over een aantal uitdagingen waarmee professionals te maken krijgen in de klinische praktijk, en bijbehorende suggesties voor recente publicaties die hier ondersteuning bij bieden.

Onderscheid maken tussen diagnoses

Een van de uitdagingen is om onderscheid te maken tussen verschillende diagnoses. Het is niet ongewoon dat kinderen gedrag vertonen dat past bij verschillende stoornissen. Een aandoening die soms verward wordt met stoornissen als autisme, ADHD en een verstandelijke beperking is cerebrale visuele beperking (*Cerebral Visual Impairment (CVI)*). Dit is een vorm van een visuele beperking die de visuele waarneming beïnvloedt, maar waarbij de werking van de ogen intact is. Het gezichtsvermogen is van cruciaal belang voor onze cognitieve functies en voor onze sociale en aanpassingsvaardigheden. Een visuele beperking, zoals CVI, verhoogt de kans op een ontwikkelingsachterstand en op het ontwikkelen van gedrag dat lijkt op

een neurologische ontwikkelingsstoornis. Dit is slechts één voorbeeld van hoe moeilijk het kan zijn om onderscheid te maken tussen diagnoses. Voor meer informatie over dit onderwerp, zie het uitgebreide literatuuroverzicht van Chokron en collega's uit 2021.

Het testen van anderstaligen

In onze multiculturele samenleving komt het steeds vaker voor dat je kinderen test die een andere moedertaal en culturele achtergrond hebben. Dit kan een uitdaging vormen, omdat in dergelijke gevallen gestandaardiseerde tests niet altijd geschikt zijn om te gebruiken. Bijvoorbeeld omdat de normen uitsluitend onder de Nederlandse bevolking verzameld zijn, en/of omdat het instrument veel taalafhankelijke subtests bevat. Een tolk kan in dit geval

soms uitkomst bieden tijdens de afname. Een andere optie is om non-verbale tests of eventueel beschikbare tests in de moedertaal van het kind af te nemen (tenzij taal geen barrière vormt voor de interpretatie van de resultaten). Kortom: professionals moeten creatief zijn, informatie uit verschillende bronnen verzamelen en meer steunen op het eigen klinische oordeel.

Hoewel het testen van anderstalige kinderen een uitdaging blijft, kan een artikel van Tassé en collega's uit 2019 professionals helpen bij hun werk, op het moment dat de standardscore mogelijk niet betrouwbaar is, omdat het kind bijvoorbeeld anderstalig is of een andere culturele achtergrond heeft. In samenwerking met een interdisciplinair panel van experts stelden zij een uitgebreide lijst op van gedragsindicatoren voor de classificatie van verstandelijke beperkingen volgens

de ICD-11. Het doel was om klinici een alternatieve richtlijn te bieden die zij kunnen gebruiken bij het bepalen van de aanwezigheid van een diagnose en de mate van ernst in de afwezigheid van een geldige testscore. Deze richtlijnen kunnen

daarom nuttig zijn bij het testen van anderstaligen, maar ook wanneer de IQ-score van een kind net boven of onder de 70 ligt en grenst aan een verstandelijke beperking.

Omgevingsfactoren uitsluiten

Een andere uitdaging voor professionals is het kunnen uitsluiten van andere factoren die het gedrag en het cognitief functioneren van een kind kunnen verklaren. Dit kunnen belangrijke levensgebeurtenissen, familieomstandigheden, de schoolsituatie, de medische geschiedenis, middelengebruik en vele andere factoren zijn. In de huidige maatschappij kan het ook relevant zijn om te kijken naar de schermgewoonten van kinderen en adolescenten. Uit een recente systematische review bleek dat overmatige schermtijd de aanwezigheid van aandachtsproblemen kan vergroten (Santos et al., 2022). In andere onderzoeken is een verband gevonden tussen dagelijkse blootstelling aan beeldschermen en de aanwezigheid van autistiform gedrag bij kinderen, met name wanneer kinderen al

op driejarige leeftijd of jonger voor het eerst werden blootgesteld aan schermen (Chen et al., 2021).

Conclusie

→ **ONTDEK HIER GERELATEERDE ARTIKELEN EN INFORMATIE**

Professionals worden geconfronteerd met verschillende uitdagingen bij het in kaart brengen van het cognitief functioneren bij kinderen en adolescenten. Sommige van deze uitdagingen hebben betrekking op het onderscheiden van verschillende diagnoses, het testen van anderstaligen en het rekening houden met de invloed van omgevingsfactoren op het cognitief functioneren van het kind. Recent onderzoek kan helpen deze uitdagingen in perspectief te zien en kan klinische ondersteuning bieden.

Referenties

Chen, J. Y., Strodl, E., Wu, C. A., Huang, L. H., Yin, X. N., Wen, G. M., ... & Chen, W. Q. (2021). Screen time and autistic-like behaviors among preschool children in China. *Psychology, health & medicine*, 26(5), 607-620.

Chokron, S., Kovarski, K., Zalla, T., & Dutton, G. N. (2020). The inter-relationships between cerebral visual impairment, autism and intellectual disability. *Neuroscience & biobehavioral reviews*, 114, 201-210.

Santos, R. M. S., Mendes, C. G., Marques Miranda, D., & Romano-Silva, M. A. (2022). The association between screen time and attention in children: a systematic review. *Developmental neuropsychology*, 47(4), 175-192.

Tassé, M. J., Balboni, G., Navas, P., Luckasson, R., Nygren, M. A., Belacchi, C., ... & Kogan, C. S. (2019). Developing behavioural indicators for intellectual functioning and adaptive behaviour for ICD-11 disorders of intellectual development. *Journal of Intellectual Disability Research*, 63(5), 386-407.